

Організація роботи з обдарованими дітьми

Основним принципом роботи загальноосвітньої школи є розкриття в процесі навчання дитячої обдарованості. Упровадженню в життя цього принципу сприяє спільна діяльність практичного психолога, педагогів і батьків. Зміст роботи з обдарованими дітьми містить низку завдань, а саме:

- сприяння розвитку кожної особистості;
- виявлення обдарування дітей і максимальне сприяння їхньому розвитку.

Із цією метою впроваджується комплекс заходів: медичних, фізіологічних, психологічних, педагогічних, що здійснюються спільно із сім'єю та школою. Важливо використовувати різноманітні методики для виявлення уподобань та здібностей дітей, спостерігати за їхніми подальшими успіхами. На першому етапі виявлення обдарованих дітей враховуються відомості про досягнення дитини в певній сфері діяльності, надані батьками й педагогами. Можуть бути використані також результати групових тестувань, соціологічних опитувань. Це дозволить визначити коло дітей, з якими слід проводити поглиблені індивідуальні дослідження.

Другий етап можна назвати діагностичним. На цьому етапі проводиться індивідуальне оцінювання творчого потенціалу й особливостей нервово-психічного статусу дитини психологом та вчителями. З огляду на результати першого етапу, обстеження дітей проводяться за допомогою набору психологічних тестів, залежно від того, який варіант потенційних можливостей переважає. Якщо переважає інтелектуальна сфера й дитина легко навчається, має гостре мислення і допитливість, виявляючи практичну кмітливість, то використовуються методики, спрямовані насамперед на визначення базових когнітивних і мовленнєвих параметрів у обдарованих дітей

У дітей, обдарованих у сфері академічних досягнень, найбільш розвиненими можуть бути окремі здібності до мов і літератури, математики, фізики або природознавства. Тому завдання психолога — не тільки визначити

рівень загального інтелектуального розвитку дитини, але й дати оцінку типу мислення. У пригоді може стати «Стенфордський тест досягнень».

Діти з творчим і продуктивним мисленням відзначаються незалежністю, розкутістю поведінки, здатністю продукувати оригінальні Ідеї, вмінням знаходити нестандартні рішення, винахідливістю. Таке творче спрямування обдарованості дітей передбачає оцінювання насамперед їхніх творчих здібностей. Використовуються «Фігурна форма тесту творчого мислення Торренса», «Тест віддалених асоціацій» Медника, вербальний тест творчого мислення «Незвичне використання» І. Аверіної, тест для визначення особистісних характеристик «Особистісний опитувальник» Г. Айзенка, «Характерологічний опитувальник» К. Леонгарда-Шмішека, «Кольоровий тест» М.

Психорозвивальна робота з обдарованими дітьми може проводитися за такими напрямками:

- розвиток інтелектуальних здібностей;
- допомога дітям адаптуватися до навколишнього світу;
- засвоєння конструктивних форм спілкування з однолітками й дорослими;
- допомога батькам, учителям і дітям в організації навчальної діяльності.

Спеціальні програми для роботи з обдарованими дітьми сприяють реалізації цих напрямів.

На третьому етапі роботи з обдарованими дітьми основну роль повинен виконувати педагог, завдання якого — формування і поглиблення дитячих здібностей.

методи роботи з обдарованими дітьми:

Проблемні запитання. При вивченні різних тем з предмету підбираються проблемні запитання, на які учень у підручнику готової відповіді не знайде. При цьому для вірної відповіді учню потрібно ще застосувати знання з вивчених раніше розділів. Ще в запитання закладається якась проблемна ситуація, розв'язати яку потрібно неординарним способом.

Побудова гіпотез. Учні висувають власні гіпотези щодо вирішення наукового завдання. Роблять свої припущення, що можуть стати темою дослідження.

«Виділяти найкраще» – цей метод, відомий як «ефект Розенталя» або ефект Пігмаліона – психологічний феномен, який полягає в тому, що очікування особистістю реалізації пророцтва багато в чому визначають характер її дій та інтерпретацію реакцій оточуючих, що й провокує «само здійснення пророцтва», цей термін винайшов американський соціолог Роберт Мертон у 1948 році для тих пророкувань, які стихійно «керують» поведінкою людей і призводять до очікуваних ними результатів.

форми роботи з обдарованими дітьми:

«Запитання – відповідь». Для цього клас поділяється на декілька груп. Кожна група одержує завдання прочитати текст з підручника і скласти запитання до нього. Коли учень замислюється над постановкою запитання, то в його уяві має бути варіант відповіді, це розвиває логічне мислення. Ланцюжок «запитання – відповідь» сприяє тому, що відповідь породжує нове запитання. Така методика роботи допомагає дитині формулювати певні умовиводи, висловлювати свої думки, доходити правильних висновків.

«Інформаційно – пізнавальна суперечність». Характерна особливість полягає в тому, що елементами є істинні, але, на перший погляд, суперечливі судження. Прийом **«Незавершене рішення»** – за його допомогою можна визначити рівень пізнавальної активності. Наприкінці уроку я пропоную учням виконати завдання творчого характеру і попереджаю, що рішення виявиться досить цікавим і несподіваним. Після обговорення висунутої проблеми учні починають роботу, але не встигають виконати завдання до закінчення уроку. Не фіксуючи увагу на тому, що завдання повинно бути завершено, перевіряю його наявність і якість виконання на наступному уроці.

Робота з обдарованими дітьми може бути плідною лише за умови повного контакту педагога з дітьми, знання дорослими індивідуальних особливостей.